

a lui Pierre Janet asupra elaborării și aplicării teoriei dezvoltării funcțiilor psihice superioare a lui Л.С. Выготский. În *Psihologie. Pedagogie specială. Asistență socială*. 2010. Nr 4(21). p. 1-4.

13. JELESCU, P., ТОЛОЧЕНКО, Д. Некоторые подходы к изучению утверждения и отрицания в истории возрастной психологии. În: *Научный журнал «Вестник Вятского государственного университета»*, 2018, nr.2, p. 78 – 85.

14. ТЕЛЕУКА, М. Учиться, чтобы учить; учить - чтобы учиться. În: *Математика в школе*. Москва: Школьная пресса, 2011, nr. 6, с. 38-42. ISSN: 0130-9358.

15. https://ro.everybodywiki.com/Petru_Jelescu .

16.

<https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%82>

17. https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/Article/uots_psih.php

CZU: 159.922.8:004

DOI: 10.46727/c.v2.1-2-10-2022.p59-66

EFECTELE DEZVOLTĂRII TEHNOLOGICE ASUPRA PERSONALITĂȚII ADOLESCENTULUI

LUNGU Viorelia,

Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din Chișinău,

ORCID: 0000-0003-3951-7683, e-mail: lunguvika2@gmail.com

Rezumat. În condițiile unei evoluții rapide a dezvoltării tehnologice se observă un divers impact asupra personalității adolescentului. Tehnologia devine parte componentă a vieții din prezent, iar ritmul accelerat al schimbărilor prezintă aspect necesar de studiat, în special, cu referire la adolescenții care sunt vectorii schimbării. În esență, dezvoltarea tehnologică are atât aspecte pozitive: ușurința comunicării, acces la informații, îmbunătățește calitatea vieții și calitatea educației, cât și negative: poluarea mediului, dependența de tulburări, încălcarea securității personale și sociale, scăderea locurilor de muncă, scăderea unor abilități. Important este de a educa adolescenții în a le utiliza eficient pentru a nu fi afectați.

Cuvinte cheie: dezvoltare tehnologică, depresie, adaptare.

Abstract. In the conditions of a rapid evolution of technological development, a diverse impact on the personality of the adolescent can be observed. Technology is becoming a component part of life today, and the accelerated pace of change presents a necessary aspect to study, especially with reference to teenagers who are the vectors of change. In essence, technological development has both positive aspects: ease of communication, access to information, improves the quality of life and quality of education, and negative aspects: environmental pollution, addiction to disorders, violation of personal and social security, decrease of jobs, decrease of some skills. Important to educate teenagers to use them effectively so as not to be affected.

Keywords: technological development, depression, adaptation.

Introducere

Dezvoltarea, inovarea și transferul tehnologic este unul din sensurile politicilor educaționale a multor țări, inclusiv și al Republicii Moldova.

Ca exemplu România evidențiază Axa Prioritară 1 – Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor [1], iar Republica Moldova a fondat încă în anul 2000 Regulamentul Consiliului suprem pentru știință și dezvoltare tehnologică [13], iar în anul 2018, în urma reorganizării Agenției pentru Inovare și Transfer Tehnologic prin fuziune (absorbție) cu Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare [7] a fost pusă baza diverselor programe naționale și internaționale în vederea realizării cercetării și dezvoltării.

Important este de menționat că directivele cu referire la dezvoltarea tehnologică sunt propuse de comunitatea Europeană.

Dezvoltarea tehnologică este explicată ca activități de inginerie a sistemelor și de inginerie tehnologică, prin care se realizează aplicarea și transferul rezultatelor cercetării către agenții economici, precum și în plan social, având ca scop introducerea și materializarea de noi tehnologii, produse, sisteme și servicii, precum și perfecționarea celor existente [17].

În esență, adolescenții care sunt totodată studenții -vectori ai schimbării [9] necesită a fi educați în a utiliza eficient tehnologiile pentru a avea o generație sănătoasă din punct de vedere psihologic, dar și pentru a contribui la dezvoltarea societății.

Avantaje și dezavantaje ale dezvoltării tehnologice

A răspunde la aceste preocupări și la multe altele, generale și particulare, înseamnă a descifra esența educației prezente dar și prospective, apoi conceperea, realizarea, evaluarea și perfecționarea ei, posibile în numeroase variante, ceea ce evidențiază faptul că este una dintre cele mai complexe și dificile acțiuni umane, sociale.

În esență, se consideră ca dezvoltarea tehnologică are aspecte pozitive prin: ușurința comunicării, acces la informații, îmbunătățește calitatea vieții și calitatea educației. Iar ca aspecte negative sunt prezentate: poluarea mediului, dependența de tulburări, încălcarea securității personale și sociale, scăderea locurilor de muncă, scăderea unor abilități [4].

Simultan, creșterea interdependențelor și a cooperării în condițiile expansiunii teritoriale, deși foarte lente, a revoluției științifice-tehnologice duce treptat la emergența unei unități de interese și solidarități internaționale în rezolvarea problemelor educației într-o formă care să asigure:

a) Acomodarea educației la cerințele coexistenței și competiției societăților diferite din epoca civilizației științifice-tehnologice, la cerințele creării unui viitor liber, în cadrul unei ordini internaționale mai echitabile, bazată pe cooperarea liberă a unor state suverane angajate solemn să asigure propriului popor, condiții de existență demne, decente și participarea neîngrădită la

conducerea problemelor obștești, precum și la cerințele individului față de colectivitate și față de sine însuși.

b) Repartizarea (sau folosirea) mai echitabilă a resurselor fizice și intelectuale disponibile care sunt necesare dezvoltării educației și societății;

c) Identificarea unui echilibru dinamic între funcția națională și internațională a sistemelor educaționale și de învățământ. Societatea contemporană, indiferent de structura economică, politică și de sistemele de valori spirituale se confruntă — la diferit nivel, cu o carență endemică de conținuturi educaționale. Aceasta se referă la pregătirea nesatisfăcătoare pe care o dau sistemele educaționale pentru rezolvarea rapidă, competentă, eficientă sub raport economic, social și uman a problemelor sociale și umane. Problematika cu care este confruntată omenirea necesită o formație nouă.

d) Tehnica de mâine are nevoie nu de oameni semicalificați, capabili să efectueze la unison operații ce se repetă la nesfârșit, nu are nevoie de oameni care să primească ordine fără să clipească, ci de oameni care să-și poată croi drumul printr-un mediu ambiant nou, care să fie pregătiți să identifice noi relații într-o realitate în schimbare rapidă. Ea are nevoie de oameni care „să aibă viitorul în sânge” [15, p.389-390].

e) Astfel ajungem să credem că educația, prin cunoașterea ce o oferă asupra mediului în care se exercită, poate ajuta societatea să devină conștientă de propriile sale probleme, contribuind astfel la transformarea și umanizarea societății.

Capacitatea sistemului educațional de a progresa continuu conduce la acumularea unui nou volum de informație, care, ca valoare, influențează calitatea socială, economică, spirituală etc., acestea din urmă revendicând ele însele învățământului o nouă calitate și influență asupra tuturor dimensiunilor educaționale [14].

Incapacitatea învățământului informativ-reproductiv de a mai răspunde în continuare marilor acumulări de informație, datorate și exploziilor informaționale tot mai frecvente, a revendicat un nou concept educațional. Acesta a fost elaborat oportun, fiind cunoscut cu denumirea de învățământ formativ-productiv [6].

Acumularea de către tinerele generații a întregului volum de informație în „domeniile științific, tehnologic, literar și artistic (domeniile din care se constituie planurile de învățământ) nemaifiind nici posibilă nici necesară” [16] accentul s-a deplasat de pe însușirea-reproducerea conținuturilor predării-învățării (materiile de studiu), pe formarea capacităților de personalitate, proprie învățământului formativ-productiv.

Din acest motiv sarcina principală în formarea omului, nu trebuie să fie atât instrucția, ci mai ales educația și anume o educație care să ofere educatorului un comportament deschis spre schimbare și o atitudine care să favorizeze acestuia utilizarea tehnicilor de comportament inovator [12, p.40].

După cum remarcă G. Berger, în lumea noastră în plină accelerație trebuie să pregătim tineretul pentru o serie de sarcini pe care nu le putem prevedea cu exactitate [2, p.16]. Deoarece specificul lumii noastre, după cele relatate mai sus, e că se schimbă din ce în ce mai repede și ne pune în prezența unor situații originale, neprevăzute, ba chiar imprevizibile. La acestea se cere pregătirea tinerii generații să fie creativi, inventivi și să aibă imaginația indispensabilă descoperii unor noi soluții având la bază anumite valori individuale, cât și sociale.

Astăzi, tehnologia este parte componentă a vieții noastre. Peste trei miliarde de oameni folosesc internetul, iar numărul crește odată cu utilizatorii de vârstă din ce în ce mai mică.

Sunt diverse studii neurologice în care se realizează asupra creierului unde se prezintă adaptabilitatea rapidă a acestuia datorită unei proprietăți unice – plasticitatea și în funcție de experiențele sale cu mediul.

Adaptarea se realizează și prin intermediul realizării anumitor sarcini, fiind întărite conexiunile între neuroni cu scopul de a ne pregăti pentru a face față cerințelor societății.

Tehnologia și adolescenții

Adolescenții utilizează internetul ca memorie externă dar inteligența este în descreștere. Astăzi când avem acces la foarte multe informații, scorurile la inteligență la generațiile viitoare scad.

Această generație, numită digitală are capacități de a realiza mai multe sarcini în același timp, însă această situație atrage după sine costuri în termeni de timp și performanță. Contează timpul petrecut în fața televizorului, utilizarea telefoanelor etc.

Atunci când ne referim la impactul tehnologiei asupra creierului, trebuie să luăm în calcul rutina legată de somn (vizionarea filmelor până adorm sau să își plaseze telefonul în proximitatea patului.) Iar specialiștii din neuroștiințe confirmă impactul negativ al acestora.

Apariția rețelelor de socializare a modificat natura interacțiunilor umane. Devenim mai prietenoși dovadă fiind multitudinea de prieteni de pe rețelele de socializare sau mai timizi, fiindcă nu ne mai antrenăm abilitățile de socializare. Rețelele de socializare sunt un mediu favorabil pentru ca persoanele cu anumite deficite în abilitățile sociale să își facă prieteni, fiind o metodă eficientă de a obține suport social. Însă deși platforma Facebook a fost proiectată pentru a ne face mai sociabili, sunt studii care arată că acesta se asociază cu depresia – o afecțiune care poate duce la retragere și izolare socială [5], însă pe de altă parte, se pare că acest lucru se petrece doar în cazul în care există o vulnerabilitate individuală cum ar fi acceptarea de sine scăzută, evaluarea globală a propriei persoane cu ceilalți, etc.. Cei mai mulți oameni care au un cont pe o rețea de socializare un „selfie”. Există opinia că prin postarea de selfiuri persoana are nevoia de validare din partea celorlalți, se asociază cu narcisismul.

Academia Americana de Pediatrie (AAP) susține existența depresiei induse de Facebook „depresia care se dezvoltă atunci când preadolescenții și adolescenții petrec o mare parte din timp pe site-urile de social media, cum ar fi Facebook și apoi încep să prezinte simptome clasice de depresie”.

Alte studii au sugerat ca folosirea Facebook-ului este legata de depresie, stima de sine scăzută, și gelozie. Simptomele depresive evidențiază în unison cu utilizarea Facebook, dar unul dintre factorii declanșatori pare a fi „comparația socială”. Utilizarea permanentă a Facebook expune persoana la ce prezintă prietenii, familia și alți cunoscuți într-un mod idealizat și acest lucru poate provoca sentimente de invidie și convingerea distorsionată că alții sunt mai fericiți, mai interesați și au succes [5].

Comparația socială este semnificativă în declanșarea depresiei. O nouă revizuire sistematică a literaturii care leagă site-urile de socializare cu depresia a fost realizat de Universitatea Lancaster. Rezultatele au fost publicate în *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*. Dintre cele 799 de articole pe această temă 16 la suta dintre studii au arătat o legătură între rețelele sociale online și depresie, 6 la suta - rețelele sociale nu cauzează depresie și, de fapt, au un impact pozitiv asupra sănătății mintale, 13% - nu există o legătură semnificativă [5].

Comportamente riscante. Există anumite tipuri de comportamente care cresc posibilitatea ca unele persoane să dezvolte depresie când utilizează Facebook.

Obsesia pentru „identitatea virtuală” și modul în care aceasta este percepută de către alții.

Invidia activată prin observarea vieții altor persoane.

Acceptarea invitațiilor primite de la foști parteneri pentru a deveni prieteni pe Facebook.

Postările frecvente și interacțiunea excesivă

Compararea cu alții în mod negativ.

Cu siguranță, impactul dezvoltării tehnologiei asupra generației tinere este un subiect de actualitate larg dezbătut. Creierul acestora este extrem de maleabil în această perioadă de dezvoltare, fiind susceptibil la experiențele din mediu. De fapt, adolescenții sunt într-un mediu în care tehnologia înseamnă tot, căutare de informații, prieteni, distracție, comunicare, învățat.

Tot mai frecvent se discută despre dependență de Internet, de Facebook sau de jocuri online. Această dependență este explicată de apariția modificărilor la nivel de creier, în sistemul procesare a recompenselor. Și în cazul dependențelor de tehnologie apar ca și în cazul altor dependențe (de droguri, nicotină, jocuri de noroc) probleme la nivel de dopamină, un neurotransmițător care atunci când este eliberat creează plăcere [8].

Deși jocurile online/video au fost blamate cum că ar crește agresivitatea copiilor, ele au o serie de consecințe pozitive precum: îmbunătățirea abilităților vizual-spațiale, a atenției, a timpului de reacție și a abilităților decizionale atunci când implică activ persoana în utilizarea lor. Dispozitivele tehnologice pot influența sănătatea mentală a adolescenților, existând date care arată că ele contribuie la problemele de somn ale acestora. O modalitate prin care copiii se învață este modelarea, respectiv prin imitarea unor modele (vedete, părinți, colegi). În acest sens, este problematică expunerea lor la modele

nepotrivite pe rețelele de socializare. În consecință, unele fete dezvoltă tulburări alimentare (anorexie, bulimie), căci prin comparația socială, ele ajung să aibă o imagine distorsionată asupra propriului corp.

Se consideră ca și tipul de personalitate are un rol important cu referire riscul de depresie (Facebook). Femeile și persoanele cu personalitate nevrotică au un risc crescut de a deveni deprimare. De asemenea, în timp ce unii au experiențe negative pe Facebook, alții au experiențe pozitive. Pentru persoanele cu depresie, cercetătorii au subliniat faptul ca platformele de socializare online ar putea ajuta în situația în care acestea sunt folosite pentru a spori sprijinul social [5].

Data fiind prevalența ridicată a problemelor mentale atât la adulți cât și la copii, intervențiile livrate online sunt o variantă eficientă pentru depășirea barierelor existente în ceea ce privește primirea unui tratament adecvat (stigma, accesul din zonele defavorizate, costuri ridicate, lipsa de profesioniști).

Intervențiile psihologice livrate online sunt eficiente pentru o varietate de probleme comportamentale (agresivitatea) [11, p.101] și emoționale precum anxietatea, depresia, tulburările somatice.

Ținând cont de particularitățile de dezvoltare ale copiilor, adolescenților, de predilecția lor spre folosirea mijloacelor online, în prezent, există o serie de tratamente validate științific, livrate online, care pot să sprijine persoanele cu diferite probleme emoționale. În cadrul acestor programe, copiii și adolescenții beneficiază de tratament psihologic livrat online sub expertiza adecvată a unui specialist în sănătate mentală. [8]

Totodată, este necesar să înțelegem că „educația are un rol important în o societate în continuă schimbare” [10, p.56], iar problemele de azi necesită a fi soluționate prin intermediul educației. Utilizarea mijloacelor tehnologice prin implicarea în sarcini curriculare și extracurriculare, ca efect dezvoltarea tehnologică va ușura situațiile mai dificile din viață.

Concluzii

În general dezvoltarea tehnologică are scop nobil, dar în dependență de felul cum o utilizăm sau scopul utilizării are atât avantaje cât și dezavantaje. Tehnologia sculptează arhitectura creierului nostru doar în funcție de timpul petrecut și de activitățile desfășurate pe dispozitivele tehnologice, astfel, putem vorbi de efecte benefice sau nocive.

Evitarea unor comportamente promovate pe diverse site-uri de socializare, ar putea ajuta la prevenirea instalării depresiei induse de acestea dar și alte comportamente inadecvate.

Important să înțelegem că trăim într-o perioadă în care trebuie să ne adaptăm „sănătos” la dezvoltarea galopantă a tehnologiei. Așa cum nu putem discuta în general despre efectul alimentației asupra sănătății, și în cazul utilizării tehnologiei nu putem face evaluări globale (dezvoltarea tehnologică este benefică sau nocivă) mai degrabă ar trebui să ne educăm cu privire la utilizarea eficientă a acesteia. Preferința adolescenților pentru utilizarea mijloacelor tehnologice ar trebui utilizată cu scopul de a-i motiva și implica în sarcini curriculare și extracurriculare sau de a le

face mai ușoare situațiile de viață dificile. A-i informa despre utilizarea eficientă a tehnologiilor pentru dezvoltarea societății.

Bibliografie:

1. Axa Prioritară 1 – Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor. <https://mfe.gov.ro/poc-axa-prioritara-1-cercetare-dezvoltare-tehnologica-si-inovare-in-sprijinul-competitivitatii-economice-si-dezvoltarii-afacerilor/>
2. BERGER, G. *Omul modern și educația sa*. Psihologie și educație. București: Editura Didactica și Pedagogica, 1973, 101 p.
3. BOTKIN, J., ELMANDJRA, M., MALIȚA, M. *No limits to learning: Bridging the human gap*, București: Ed.Politică, 1981
4. BROWN, C. Aspectele pozitive și negative ale tehnologiei în lume. 2021 <https://ro.warbletoncouncil.org/aspectos-positivos-negativos-tecnologia-14523>
5. Cum poți evita depresia indusă de Facebook <https://www.medlife.ro/articole-medicale/cum-poti-evita-depresia-indusa-de-facebook.html>
6. Educație și valori. <https://pdfcoffee.com/educatie-si-valori--pdf-free.html>
7. Enterprise Europe Network <https://www.anced.gov.md/ro/content/descriere>
8. Influențează tehnologia modul în care noi gândim? În Revista Sinteza, 30.10. 2015 <https://www.revistasinteza.ro/impactul-tehnologiei-asupra-dezvoltarii>
9. LUNGU, V. Învățarea individuală a studenților – vectori în adaptarea la schimbare. În: Internațional Scientific Conference „Research, Development and Innovation from the Perspective of the Global Ethics”, 3rd Edition. Chișinău, UTM, 2022, p.229-234. <http://repository.utm.md/bitstream/handle/5014/20540/Conf-Cercetare-dezvoltare-inovare-Perspectiva-eticii-globale-2022-p229-234.pdf?sequence=1>
10. LUNGU, V. Educația între prezent și viitor. In: *Învățământ superior: tradiții, valori, perspective*. Vol. 2, 27-28 septembrie 2019, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: Universitatea de Stat din Tiraspol, 2019, pp. 56-60. ISBN 978-9975-76-285-4.
11. LUNGU, V. Tehnici de diminuare a agresivității la adolescent. In: *Formarea initiala si continua a psihologilor in domeniul protectiei copilului fata de violenta*. 26 octombrie 2018, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, 2018, pp. 101-109.
12. LUNGU, T., LUNGU, V. Importanța educației prospective în pregătirea managerului educațional. In: *Acta et commentationes (Științe ale Educației)*. 2015, nr. 2(7), pp. 40-48. ISSN 1857-0623.

13. Regulamentul Consiliului consultativ de expertiză în sfera cercetare-dezvoltare. Chișinău 2000. file:///C:/Users/User/Downloads/86650%20(1).pdf
14. SILISTRARU, N. *Dinamica și funcționalitatea dimensiunilor educației*. Chișinău – 2001. 226 p.
15. TOFLER, A. *Socul viitorului*, trad. de L.Moga și G.Mantu. București 1993. ISBN 9780593159477
16. Valorile educației. O nouă educație axiologică în Republica Moldova. <https://ro.scribd.com/document/40183943/Valorile-educatiei>
17. Definiții. Ordonanță 57/2002 <https://lege5.ro/Gratuit/gm4tioby/definitii-ordonanta-57-2002?dp=gizdkmrsgy3ti>

CZU: 371.21:372.2

DOI: 10.46727/c.v2.1-2-10-2022.p66-72

MODALITĂȚI DE ORGANIZARE A MANAGEMENTULUI GRUPEI DE COPII PENTRU ACTIVITĂȚILE DIN INSTITUȚIA DE EDUCAȚIE TIMPURIE

MANEA Adriana Denisa,

dr., conf. univ., Universitatea Babeș-Bolyai, România,

ORCID: 0000-0003-4394-9526, e-mail: adriana.manea@yahoo.com

COJOCARI-LUCHIAN Snejana,

dr., conf. univ., Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din Chișinău,

ORCID: 0000-0003-1307-2196, e-mail: cojocari.snejana@upsc.md

Abstract. *The efficiency of the instructive-educative activities in the children's group depend in a big proportion on the management of organization of the children group. The author presents different ways of organizing of the children group depending on the way of executing the educational activities, on the perspectives of tackling a children group and on the organization of the educational activities based on the centers of interest.*

Keywords: *management, group management, organization, activities, children*

Grupa de preșcolari este abordată în raport cu tipurile de activitate didactică desfășurată în grădiniță (activități comune, jocuri și activități alese, opționale și extinderi) în dependență de gradul de implicare și dirijare a educatoarei în raport cu activitatea copilului. Activitățile comune implică cel mai mare grad de dirijare din partea educatoarei, fie că activitatea se desfășoară frontal, pe